

Því úrskurðast:

Umbeðin fjárnámsgerð skal ekki fara fram.
Málflutningslaun til aðilja falla niður.

Föstudaginn 22. júní 1956.

Nr. 55/1956. **Guðmundur H. Þórðarson**

gegn

**Bæjargjaldkeranum í Reykjavík f. h.
bæjarsjóðs.**

Útivistardómur.

Dómur Hæstaréttar.

Málssókn þessi fellur niður.

Áfrýjandi, Guðmundur H. Þórðarson, er eigi sækir dómþing í máli þessu, greiði kr. 200.00 útivistargjald til ríkissjóðs, ef hann vill fá mál sitt tekið fyrir af nýju.

Þriðjudaginn 26. júní 1956.

Nr. 140/1955. **Ákærvaldið** (Ragnar Ólafsson)

gegn

Sigurði Bogasyni (Gunnar Þorsteinsson).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Brot í opinberu starfi.

Dómur Hæstaréttar.

Telja verður, að gjaldeyris- og innflutningsleyfi það, sem rætt er um í h-lið II, 1, í héraðsdómi, hafi eftir atvikum verið nothæft, en samt skorti leyfi, að fjárhæð kr. 7.278.00, til að ákærði mætti tollafgreiða vörur þær, sem um er að tefla. Einnig skorti að nokkru leyfi til, að ákærði mætti tollafgreiða vöru þá, er getur í o-lið sama kafla héraðsdóms.

Að því er varðar tollafgreiðslu þeirra vara, er getur í j-, k-, l-, m-, n- og p-liðum II, 1, í héraðsdómi, hefur ákærði talið, að fyrir honum hafi legið nothæf gjaldeyris- og innflutningsleyfi fyrir vörum þessum. Þykir varhugavert að telja alveg fullnægjandi sannanir fram komnar fyrir því, að ákærði hafi tollafgreitt vörur þessar án nauðsynlegra leyfa. Hins vegar telzt ákærði hafa gerzt sekur um vanrækslu um að tilgreina leyfi á tollreikningum um vörur þessar, sbr. 3. þátt ákæru-skjalsins.

Að öðru leyti er atferli ákærða rétt lýst í héraðsdómi.

Með því að tollafgreiða greindar vörur án tilskilinna innflutningsleyfa hefur ákærði brotið gegn 141. gr. laga nr. 19/1940, 1. mgr. 11. gr. sbr. 2. mgr. 22. gr. laga nr. 70/1947 og 1. mgr. 21. gr. sbr. 2. mgr. 39. gr. reglugerðar nr. 82/1947.

Með því að vanrækja að tilgreina nefndar innflutningsheimildir á tollreikningum hefur ákærði brotið gegn 141. gr. laga nr. 19/1940 svo og með atferli því, sem lýst er í III. kafla héraðsdóms, gegn 146. gr. sömu laga.

Þykir refsing ákærða hæfilega ákveðin 10.000.00 króna sekt til ríkissjóðs, og komi 75 daga varðhald í stað sektarinnar, ef hún greiðist ekki, áður en 4 vikur eru liðnar frá birtingu dóms þessa.

Staðfesta ber ákvæði héraðsdóms um greiðslu sakarkostnaðar.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað málsins, þar með talin laun sækjanda og verjanda fyrir Hæstarétti, kr. 5000.00 til hvors.

Það er aðfinnsluvert, að héraðsdómari lýsir í dómi háttsemi, sem felld hafði verið undan ákæru.

Dómsorð:

Ákærði, Sigurður Bogason, greiði 10.000.00 króna sekt í ríkissjóð, og komi varðhald 75 daga í stað sektar, ef hún greiðist ekki, áður en 4 vikur eru liðnar frá birtingu dóms þessa.

Ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað staðfestist.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar

með talin málflutningslaun sækjanda og verjanda fyrir Hæstarétti, hæstaréttarlögmannanna Ragnars Ólafssonar og Gunnars Þorsteinssonar, kr. 5000.00 til hvors.

Dóminum ber að fullnægja með aðför að lögum.

Dómur sakadóms Reykjavíkur 21. júní 1955.

Ár 1955, þriðjudaginn 21. júní, klukkan 17.30, var í sakadómi Reykjavíkur, sem háður var í bæjarþingstofunni í Reykjavík af Gunnari A. Pálssyni, dómara samkvæmt umboðsskrám, kveðinn upp dómur í málinu: Ákærvaldið gegn Sigurði Bogasyni, sem dómtekið var 26. marz 1953.

Málið er höfðað gegn Sigurði Bogasyni, Stakagerði í Vestmannaeyjum, fyrrverandi bæjarfógetaritari í Vestmannaeyjakaupstað. Er hann samkvæmt ákæruskjali, dagsettu 16. apríl 1952, ákærður fyrir:

- „1) að hafa á árunum 1942 til 1949, að báðum meðtöldum, dregið sér í heimildarleysi kr. 114.324.00 af ríkissjóðstekjum, tilföllnum við embætti bæjarfógeta í Vestmannaeyjum.
- 2) að hafa tollafgreitt borðstofustólasendingar frá Danmörku, sem komu með e/s Lyngaa í febrúar 1948 og e/s Brúarfossi í septembermánuði 1949, svo og ýmsan varning, inn fluttan með v/s Helga, VE 333, og v/s Helga Helgasyni, VE 343, á árunum 1948 og 1949, án þess að fyrir lægju tilskilin innflutningsleyfi, en innflytjandi alls þessa varnings var Helgi Benediktsson, kaupmaður í Vestmannaeyjum.
- 3) að hafa í fjölmörg skipti árin 1948 og 1949 vanrækt að tilgreina innflutningsheimildir á tollreikningum um vörur, inn fluttar frá Bretlandi til Helga Benediktssonar, kaupmanns í Vestmannaeyjum, með skipum hans v/s Helga og v/s Helga Helgasyni ofangreind ár.
- 4) að hafa skýrt Viðskiptanefnd í símskeyti 18. júní 1948 ranglega frá um innflutningsleyfi, notuð við tollafgreiðslu vara, inn fluttra frá Bretlandi til Helga Benediktssonar, kaupmanns í Vestmannaeyjum, með nefndum skipum hans á tímabilinu frá 12. apríl til 1. júní 1948“.

Brot þau, sem ákærði er sakaður um, eru í ákæruskjalinu talin varða við 247. gr. sbr. 139. gr., 140. gr., 141. gr., 146. gr. laga nr. 19/1940, 1. mgr. 11. gr. og 1. mgr. sbr. 2. mgr. 22. gr. laga nr.

70/1947, 1. mgr. 21. gr. sbr. 2. mgr. 39. gr. reglugerðar nr. 82/1947.

Í lok ákæruskjalsins er þess krafizt, að ákærði verði dæmdur til refsingar, greiðslu skaðabóta og réttindasviptingar samkvæmt 3. mgr. 68. gr. laga nr. 19/1940 svo og til greiðslu málskostnaðar.

Ákærði er fæddur 29. nóvember 1903 í Búðardal í Dalasýslu og ólst þar upp. Nam í unglingaskóla í Hjarðarholti og síðar í Flensborg í Hafnarfirði. Var um tíma starfsmaður í Hagstofu Íslands. Síðar um nokkur ár skipverji á varðskipinu Þór. Var síðan skrifstofumaður hjá Gísla Johnsen í Vestmannaeyjum og Tómasi Guðjónssyni s. st. Gerðist bæjarfógetaritari í Vestmannaeyjum 1937 og gegndi því starfi til 13. júlí 1950, en þann dag hætti hann störfum samkvæmt ákvörðun Dómsmálaráðuneytisins í bréfi, dagsettu 8. júlí 1950. Hefur ákærði áður, svo kunnugt sé, sætt kærnum og refsingum, sem hér segir, hvort tveggja í Vestmannaeyjum:

1933 16/5 Sátt, 50.00 kr. sekt fyrir ölvun og hávaða og
1933 21/11 Dómur, 200.00 kr. sekt fyrir áfengislagabrot.

Atvik máls þessa eru þau, að vorið og sumarið 1948 keypti Helgi Benediktsson, kaupmaður í Vestmannaeyjum, fisk í skip sín v/s Helga, VE 333, og v/s Helga Helgason, VE 343, og lét þau sigla með hann ísaðan til Englands til sölu þar. Fóru skipin þrjár slíkar ferðir hvort og fluttu jafnan ýmsar vörur til Vestmannaeyja, er þau komu úr söluferðunum, þ. á m. ýmislegt, er sérstakur hörgull var á hér heima.

Á þeim tíma, er hér ræðir um, var almennt mjög mikill skortur ýmissa vara hér á landi og hinar ströngustu hömlur í gildi um innflutning þeirra til landsins. Hafði því umræddur innflutningur Helga Benediktssonar, er lýst verður nánar hér á eftir, vakið hina mestu athygli og undrun og verið mikið ræddur manna á meðal. Hafði t. d. í júnímánuði 1948 birzt í viðlesnu dagblaði hér í bænum viðtal við kunnan Vestmannaeying, er m. a. snérist um umræddan innflutning Helga Benediktssonar. Kvað sá, er viðtalið var við, Helga Benediktsson hafa fengið frá Englandi ýmsar vörur, er tilfinnanlegur skortur hefði verið á, svo sem gólfduka, hreinlætistæki, skófatnað, fataefni o. fl. Enn fremur hefðu verið flutt inn nokkur píanó með skipum hans. Hefði mörgum þótt undarlegt, ef enginn annar en Helgi Benediktsson gæti fengið slíkar vörur frá Englandi.

Hinn 2. júlí 1948 ritaði Viðskiptanefnd Dómsmálaráðuneytinu bréf og tjáði því, að nefndinni hefði þá fyrir nokkru borizt vitneskja um, að fluttar hefðu verið vörur frá Bretlandi til Vestmannaeyja með fyrrnefndum skipum Helga Benediktssonar.

Jafnframt skýrði nefndin svo frá, að hún hefði átt símtal við skrifstofu bæjarfógetans í Vestmannaeyjum og óskað, að henni yrðu sendar farmskrár skipanna. Hefði hún síðan fengið fimm farmskrár (réttara 4 farmskrár og 1 vörulista), og við athugun þeirra hefði komið í ljós m. a., að inn hefðu verið flutt tvö hljóðfæri (reyndust síðar 4) og glervara, en fyrir þessum vörum myndu engin leyfi vera. Þá tjáði nefndin sig og hafa átt nokkur skeytaskipti við bæjarfógeta. En þrátt fyrir þetta taldi hún sig ekki hafa fengið fullnægjandi greinargerð, varðandi greindan innflutning. Taldi hún t. d. skorta vitneskju um, hvort á farmskrám þeim, er henni hefðu verið sendar, væru greindar allar vörur, er fluttar hefðu verið inn með nefndum skipum, hvert væri verðmæti hinna tilgreindu vara, hvort leyfi, er nefndinni hefði verið tjáð, að notuð hefðu verið við innflutninginn, væru í samræmi við verðmæti varanna og loks, hvaða vörur úr umræddum innflutningi væru þá enn ótollafgreiddar. Með því að svona væri ástatt, hefði nefndin ákveðið að senda ráðuneytinu mál þetta, ef því þóknaðist að láta framkvæma fyllri rannsókn. Bréfi því, er nú hefur verið rakið, lét Viðskiptanefndin fylgja til ráðuneytisins framangreindar farmskrár, er einungis þrjár, auk eins vörulista, vörðuðu framangreindan innflutning, skeytaskipti nefndarinnar og bæjarfógetans í Vestmannaeyjum svo og endurrit leyfa þeirra, er bæjarfógetaskrifstofan hafði tjáð nefndinni, að notuð hefðu verið við innflutninginn.

Eftir að Dómsmálaráðuneytinu hafði borizt nýgreint bréf Viðskiptanefndarinnar og gögn þau, er því fylgdu, skipaði það fyrir um rannsókn útaf greindum innflutningi með skipum Helga Benediktssonar, er grunur þótti leika á, að væri ólöglegur. Skyldi m. a. rannsaka, hverjar vörur hefðu verið fluttar inn, hverjir hefðu átt þær, hvort innflutningsleyfi hefðu verið veitt fyrir þeim, hvort þær hefðu verið tollafgreiddar og fluttar á afgreiðslu. Þá skyldi og athuga reikninga um vörurnar svo og hvort tollþjónn hefði skoðað skipin við komu þeirra til landsins.

Þar eð ráðuneytið taldi nauðsyn bera til að skipa sérstakan dómara til að framkvæma hina skipuðu rannsókn, var hinn 13. júlí 1948 gefin út sérstök umboðsskrá til handa Gunnari A. Pálsyni, hæstaréttarlögmanni í Reykjavík, til að inna af hendi rannsóknina. Hefur hann því framkvæmt rannsóknina og kveðið upp dóm þenna.

Rannsókn sú, sem nú var greind, beindist í fyrstu aðallega gegn Helga Benediktssyni og snérist um greindan innflutning hans

vorið og sumarið 1948. Er á hana leið, þóttu svo mjög koma í ljós ný og ný sakarefni, að rannsóknin varð æ víðtækari bæði um brotafjölda og brotatíma. Hér þykir þó aðeins ástæða til að geta þess, að vorið og sumarið 1949 fór líku fram um innflutning Helga Benediktssonar frá Bretlandi með nefndum skipum hans og gert hafði vorið og sumarið 1948, svo og þess, að í febrúar 1948 flutti hann inn frá Danmörku með e/s Lyngaa allmikið magn borðstofustóla, og loks þess, að enn fremur flutti hann inn frá sama landi borðstofustóla með e/s Brúarfossi í september-mánuði 1949.

Eins og ákæruatriðum er háttað í máli þessu, er ekki ástæða til að geta annars innflutnings Helga Benediktssonar hér en nú hefur verið dregið á. Þá þykir heldur ekki efni til að lýsa rannsókninni nánar í dómi þessum, en á það skal þó bent, að nákvæma lýsingu á gangi hennar er að finna í þremur úrskurðum þessa dóms: hinum fyrsta upp kveðnum 17. nóvember 1952, prentuðum á bls. 43—63 í XXIV. bindi Hæstaréttardóma árið 1953, hinum öðrum upp kveðnum 23. júní 1953, prentuðum á bls. 479—484 í sama bindi Hæstaréttardóma, og hinum þriðja upp kveðnum 25. október 1954, prentuðum á bls. 687—694 í XXV. bindi Hæstaréttardóma 1954. Vísast til þessara heimilda um gang rannsóknarinnar.

Af framangreindri rannsókn þótti m. a. koma í ljós, að um mjög mikinn ólögmætan innflutning hefði verið að ræða af hálfu Helga Benediktssonar með skipum hans árin 1948 og 1949 svo og með skipunum e/s Lyngaa og e/s Brúarfossi þau skipti, er greint var hér að framan. Þá þótti og sýnt, að ákærði, er annaðist tollafgreiðslu í skrifstofu bæjarfógeta, hefði tollafgreitt vörur þessar, án þess að fyrir lægju rétt og nægileg innflutningsleyfi. Enn fremur þótti sýnt, að ákærði hefði á ýmsan annan hátt gerzt brotlegur í tollafgreiðslustarfi sínu svo sem með því að vanrækja mjög oft að tilgreina innflutningsheimildir á tollreikningum um umræddan innflutning Helga Benediktssonar og enn fremur með því að skýra Viðskiptanefnd rangt frá um innflutningsleyfanotkun við innflutninginn 1948, er hún spurðist fyrir um hana. Þá þótti loks koma í ljós í rannsókninni, að ákærði hefði um nokkurt árabil dregið sér í heimildarleysi háa fjárhæð af ríkissjóðstekjum, tilföllnum við embætti bæjarfógetans í Vestmannaeyjum.

Gegn Helga Benediktssyni var höfðað sérstakt mál fyrir umræddan innflutning og fjölmörg brot önnur, er uppvís urðu af hans hálfu í rannsókninni. Hefur hann nú nýlega hlotið refsidóm í héraði af því efni, en sá dómur var kveðinn upp af öðrum dóm-

ara en þeim, er rannsóknina framkvæmdi og kveður upp þenna dóm. Kemur þáttur Helga því ekki til álita í dómi þessum.

Útaf misferli því, er rannsókn samkvæmt framangreindu þótti leiða í ljós hjá ákærða í máli þessu, var af hálfu ákærvaldsins höfðað sérstakt mál gegn honum með framangreindu ákæruskjali og gerðar í því þær kröfur, er áður voru greindar.

Verður þá hafið að rekja það, er ákærða varðar í máli þessu, að því leyti sem það er nauðsynlegt til úrlausnar um sekt hans eða sýknu af verknuðum þeim, sem hann er sakaður um í fyrrgreindu ákæruskjali.

I.

Um ákærulið 1. Meðal annarra atriða, er rannsóknardómarinn kannaði í framangreindri rannsókn, var það, hvort allar þær vörur Helga Benediktssonar væru á skipaafgreiðslu, er bæjarfógetaskrifstofan hefði ekki merkt við á farmskrám sem tollaafgreiddar. Við þá könnun kom m. a. í ljós, að ákveðin vara, er átti að vera ótollafgreidd samkvæmt farmskrármerkingum bæjarfógetaskrifstofunnar, var ekki á afgreiðslu. Var þá kannað með rannsókn á bókhaldsgögnum Helga, hvort hann hefði greitt af henni aðflutningsgjöld, og kom í ljós, að svo var. Reyndist tollreikningur sá um vöru þessa, er fannst í vörzlum Helga, kvittaður af ákærða. Við dómpróf játaði ákærði, að greiðslu þessa, er nam kr. 4416.38, hefði hann dregið sér. Var og ekki önnur skýring hugsanleg á þessari staðreynd. Þetta varð til þess, að dómarinn hóf enn rækilegri rannsókn á því, hvort ákærði kynni að hafa dregið sér meira fé í starfi sínu. Er sú rannsókn var öll, hafði sannast með bókhaldsendurskoðun og játningu ákærða sjálfs, að hann hafði um alllangt árabil, eða líklega allt frá árinu 1942, dregið sér verulegar fjárhæðir af ríkissjóðstekjum, tilföllnum við bæjarfógetaembættið í Vestmannaeyjum. Nam skuld hans við ríkissjóð af því efni samtals kr. 114.324.00, þegar rannsókn lauk, og viðurkenndi ákærði þá fjárhæð rétta.

Eftir að upp komst um sjóðþurrð ákærða, vann hann sjálfur ásamt dómaranum og bókhaldsfróðum aðstoðarmanni hans að því að kanna, hve hár sjóðþurrðurinn raunverulega væri. Var honum áhugamál, að hið rétta og raunverulega kæmi í ljós, og reyndist aðstoð hans því mikilsverð í þessu efni. Jafnframt lýsti ákærði því strax, að hann myndi reyna af fremsta megni að greiða ríkissjóði framangreinda fjárhæð. Og áður en málið var tekið til dóms, hafði ákærða og verjanda hans tekizt að greiða

fjárhæðina að fullu. Gaf Fjármálaráðuneytið kvittun fyrir fullnaðargreiðslu á sjóðþurrðinum 24. febrúar 1953.

Þegar svo var komið, fór verjandi ákærða þess á leit við Dómsmálaráðuneytið, að það félli frá þeim lið ákæruskjalsins, er hér ræðir um, og kröfum út af honum. Við þessari ósk varð nefnt ráðuneyti, og með bréfi 23. marz 1953 tilkynnti það dómaranum í máli þessu, að þar eð ákærði hefði nú endurgreitt ríkissjóði umræddan sjóðþurrð að fullu, þá félli ráðuneytið frá þessum lið ákæruskjalsins og jafnframt refsikröfu samkvæmt 247. gr. laga nr. 19/1940 svo og kröfu um greiðslu skaðabóta og réttindasviptingu.

Af þeim ástæðum, sem nú hafa verið greindar, verður ákærða hvorki dæmd refsing né réttindasvipting fyrir þann verknað, er hér ræðir um, né heldur verður hann dæmdur til skaðabótargreiðslu, svo sem farið var fram á í ákæruskjalinu.

II.

Á þeim tíma, sem allur innflutningur sá, er hér ræðir um, fór fram, var óheimilt að flytja vörur til landsins, nema að hafa áður fengið tilskilin innflutnings- og gjaldeyrisleyfi, sbr. lög um fjárhagsráð, innflutningsverzlun og verðlagseftirlit nr. 70 5. júní 1947.

Samkvæmt reglum gjaldeyris- og innflutningsyfirvalda landsins var slíkum leyfum skipt í fimm flokka á þessa leið:

A-leyfi: gjaldeyris- og innflutningsleyfi,

B-leyfi: innflutningsleyfi,

C-leyfi: gjaldeyris- og innflutningsleyfi, skipt úr áður út gefnum A-leyfum (framsalsleyfi),

D-leyfi: innflutningsleyfi, skipt úr áður út gefnum B-leyfum (framsalsleyfi) og

E-leyfi: gjaldeyrisleyfi eingöngu.

Þá voru gjaldeyris- og innflutningsleyfi jafnframt flokkuð eftir því, hvernig hin leyfða vara skiptist eftir tegundum og til hvers hún átti að notast. Við þá flokkun var leyfunum skipt í 18 aðalflokka og hverjum aðalflokki síðan í marga undirflokka.

Ekki mátti tollafgreiða vöru, er leyfi þurfti fyrir, nema í hendi væri innflutningsleyfi, er hæfði henni, þ. e. hún væri þeirrar tegundar og frá því landi, er leyfið sagði til um, og fobverð hennar væri ekki hærra en fjárhæð leyfisins. Skrá skyldi notað leyfi á tollreikning, og var á honum sérstakur dálkur til þess gerður.

Ákærði í máli þessu annaðist tollafgreiðslu allra vara þeirra, er hér ræðir um, enda var tollafgreiðsla almennt hluti af starfi hans í skrifstofu bæjarfógeta. Ákæruliðir nr. 2 og 3 í máli þessu vita að því, að ákærði hafi ýmist tollafgreitt vörur til Helga Benediktssonar, án þess að í hendi væru hæf innflutningsleyfi, eða vanrækt að tilgreina innflutningsleyfi á tollreikningunum, þótt í hendi væru tilskilin leyfi. Nægir því ekki, er dóm skal leggja á ákæruliði þessa, að rannsaka, hvaða leyfi séu skráð á tollreikninga um vörurnar og hversu nothæf þau séu og nægileg að fjárhæðum, heldur verður að kanna til hlítar, hvort Helgi Benediktsson hafi á tollafgreiðslutímanum átt fullnægjandi leyfi, skráð eða óskráð á tollreikninga, fyrir hverri einstakri vöru eða haft til afnota við innflutninginn nothæf leyfi annarra aðilja. Í því skyni hefur verið aflað endurrita allra þeirra leyfa, sem gefin höfðu verið út til Helga Benediktssonar sjálfs eða til hans vegna annarra eða til annarra vegna hans árin 1948 og 1949 eða framlengd með gildi fram á árið 1948. Enn fremur hefur verið aflað endurrita allra leyfa, skráðra á tollreikninga, út gefinna til annarra aðilja, svo og endurrita allra þeirra leyfa, sem orðað hefur verið í rannsókninni, að kunni að hafa verið notuð við umræddan innflutning. Og til þess að halla ekki á ákærða verður við könnun á því, hvort tilskilin leyfi hafa verið í hendi við hverja einstaka tollafgreiðslu, talið, að til afnota hafi verið öll þau nothæf leyfi, sem Helgi Benediktsson gat hafa átt eða haft til umráða, þegar tollafgreiðslan fór fram, enda þótt þeirra sé ekki getið á sjálfum tollreikningunum. Þá verður og í því skyni að halla ekki á ákærða litið svo á, að öll leyfi, er notuð voru eða notuð kunna að hafa verið við innflutning þenna, hafi verið ónotuð áður, enda þótt ekki hafi verið unnt að ganga úr skugga um, hvort svo hefur verið, þar eð notkun leyfis að hluta eða öllu skyldi skrá á frumrit þess, en upp á frumritum notaðra leyfa hefur ekki hafzt.

Ákærði hefur skýrt svo frá, að hann hafi yfirleitt verið nákvæmur um að heimta innflutningsleyfi fyrir fullri fjárhæð þeirrar vöru, er hann tollafgreiddi. Þó hafi það komið fyrir, að leyfi hafi ekki verið nógu há, en þá segist hann hafa tekið muninn af skyldu leyfi sama innflytjanda. Ekki segist hann ætíð hafa gætt fullrar nákvæmni um, að samræmi væri milli innflutningsleyfis og tollafgreiddrar vöru að vörutegund til. Þegar svo hafi t. d. staðið á, að vantað hafi á, að fjárhæð leyfis nægði fyrir verði ákveðinnar vöru, hafi hann tekið gilt til uppbótar annað leyfi eða hluta af því, þótt ekki væri fyrir nákvæmlega sömu vörutegund.

Jafnframt því sem ákærði í máli þessu er sakaður um að hafa tollafgreitt ýmsan varning, inn fluttan til Helga Benediktssonar, án tilskilinna innflutningsleyfa, sbr. ákærulið nr. 2, hefur Helgi Benediktsson, svo sem áður er að vikið, verið ákærður m. a. fyrir að hafa flutt ýmsan varning inn án tilskilinna leyfa. Í ákæruskjalinu gegn Helga er nákvæmlega sundurliðað, um hvaða vörur er að ræða að þessu leyti og hvenær inn fluttar. Eftir öllum atvikum verður ekki ætlað, að ákæruliður nr. 2 gegn ákærða í máli þessu eigi að vera viðtækari en tilsvareandi ákæruliðir gegn Helga eða taka til annars innflutnings en þess, sem hann er ákærður fyrir að hafa flutt inn án tilskilinna leyfa. Er ákæruskjalið gegn Helga Benediktssyni því lagt fram í endurriti í máli þessu og við það stuðzt að því leyti, að þau tilvik ein, er þar greinir um innflutning án tilskilinna leyfa, verða athuguð gagnvart ákærða í þessu máli, að því er varðar ákærulið nr. 2 gegn honum.

Verða nú ákæruliðir nr. 2 og 3 teknir til athugunar og við þá athugun höfð í huga þau sjónarmið, sem lýst hefur verið hér að framan.

1. Um ákærulið 2.

a. Í febrúarmánuði 1948 flutti Helgi Benediktsson inn 1000 borðstofustóla frá Danmörku með e/s Lyngaa. Var fobverð þeirra kr. 25.080.45.

Tollreikningur um vöru þessa er dagsettur 1. október 1948. Leyfi þau, sem skráð er á tollreikninginn að notuð hafi verið við þenna innflutning, eru þessi:

A nr. 667. Út gefið 8/1 1948. Gísli J. Johnsen.

Hurðir. Svíþjóð kr. 20.565.00

C nr. 1636. Út gefið 29/9 1948. Gísli Johnsen.

Timbur. Danmörk — 20.000.00

Ákærði hefur viðurkennt að hafa tollafgreitt stólana út á þessi leyfi, og bendir ekkert til þess, að önnur eða fleiri leyfi hafi verið notuð við þenna innflutning.

Helgi Benediktsson hefur haldið því fram, að sér hafi af hálfu Viðskiptanefndar verið heimilað að nota C-leyfi nr. 1636 við innflutning stóla. Þeir meðlimir Viðskiptanefndar, er Helgi átti tal við um þetta, hafa hins vegar neitað, að um nokkra slíka heimild hafi verið að ræða. Verður því ekki talið, að svo hafi verið.

Þeir stólar, er hér ræðir um, voru ekki alveg fullunnir, þegar þeir komu til landsins. Var t. d. eftir að líma bökin við framstykkinn, festa styrktarhorn í grindina og klæða seturnar. Samt sem áður verður að telja leyfi þau, er notuð voru, allsendis ófull-

nægjandi, þar eð þau voru fyrir allt öðrum vörutegundum, og hið fyrrgreinda var auk þess fyrir innflutningi frá öðru landi en stólararnir voru keyptir frá. Verður því að telja, að óheimilt hafi verið að tollafgreiða stólana út á leyfi þau, er gert var.

b. Í septembermánuði 1949 flutti Helgi Benediktsson inn 1000 borðstofustóla frá Danmörku með e/s Brúarfossi. Fobverð þeirra var kr. 28.469.70.

Tollreikningur um stóla þessa er dagsettur 11. febrúar 1950. Leyfi, sem skráð er á tollreikninginn að notað hafi verið við stóla-innflutning þenna er:

B nr. 18232. Út gefið 11/1 1950. Helgi Benediktsson. Húsgagnaefni (hálfunnir stólar). Bretland kr. 21.000.00

Ákærði hefur viðurkennt að hafa tollafgreitt þessa stólasendingu út á þetta leyfi. En jafnframt hefur hann haldið því fram, að það, sem á hafi skort, að fjárhæð leyfisins nægði fyrir fobverði vörunnar, hafi hann tekið af timburleyfi, er Helgi Benediktsson hafi og verið með, en raðtölu þess leyfis hafi sér láðst að færa á tollreikninginn.

Helgi Benediktsson hefur borið, að stólar þessir hafi verið fluttir inn á nýgreint leyfi, og á annað leyfi hefur hann ekki minnst í því sambandi.

Stólar þeir, er hér ræðir um, voru á sama stigi um vinnslu, þegar þeir komu, og stólararnir, er ræðir um undir a hér á undan.

Voru þeir þannig mun meira unnir en framangreint leyfi gerði ráð fyrir. Auk þess voru stólararnir fluttir inn frá öðru landi en leyfið heimilaði.

Engin sönnun hefur fengist um það í málinu, að ákærði hafi notað timburleyfi við tollafgreiðslu þessara stóla að því leyti, sem B-leyfi nr. 18232 hrökk ekki til. En jafnvel þótt svo hafi verið, þá var slíkt leyfi ekki hæft við þenna innflutning.

Að þessu athuguðu verður að telja, að heimildarlaust hafi verið að tollafgreiða stóla þessa við það eða þau leyfi, er ákærði gerði.

c. Hinn 2. maí 1948 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með skipi sínu Helga Helgasyni, VE 343, 35 rúllur af linoleumgölfduð og hinn 24. maí 1948 frá sama landi með sama skipi 45 rúllur. Voru sendingar þessar tollafgreiddar 3. og 5. júlí 1948. Samanlagt fobverð sendinga þessara var kr. 44.241.11.

Leyfi þau, er notuð voru við þenna innflutning, voru þessi:

A nr. 9829. Út gefið 27/4 1948. Laugarvatnsskól- inn. Linoleum. Bretland	kr. 5.600.00
B nr. 3994. Út gefið 27/4 1948. Gísli J. Johnsen. Linoleum. Bretland	5.200.00

Bæði voru leyfi þessi nothæf við þenna innflutning, en saman-
lögð fjárhæð þeirra var aðeins kr. 10.800.00, eða kr. 33.441.11
lægri en fobverð hins inn flutta linoleummagns.

Auk þessara leyfa átti Helgi Benediktsson A-leyfi nr. 6585, út
gefið 20/3 1948, fyrir linoleum frá Hollandi, að fjárhæð kr.
5000.00, og hinn 8/10 1948 fékk hann A-leyfi nr. 18606 fyrir
linoleum frá Hollandi, að fjárhæð kr. 5000.00. Hvorugt þessara
leyfa var nothæft við þenna innflutning, þar eð bæði giltu á
annað land en varan kom frá, og auk þess var hið síðargreinda
ekki gefið út, fyrr en löngu eftir að varan hafði verið tollafgreidd.

Ákærði hefur viðurkennt að hafa tollafgreitt umræddan lin-
oleumdúk út á tvö framangreind leyfi, A nr. 9829 og A nr. 3994.
Enn fremur segist hann hafa notað við þenna innflutning eða inn-
flutning rúðuglersins, er um ræðir í ad. g hér á eftir, A-leyfi nr.
9829, út gefið 27/4 1948 til Laugarvatnsskólans fyrir þakplötum úr
aluminium eða þakjárnri frá Bretlandi, að fjárhæð kr. 10.000.00.
Notkun þess leyfis var þó óheimil við innflutning þenna. Hefur
ákærði þannig samkvæmt því, sem rakið hefur verið, tollafgreitt
vöru þessa, þótt kr. 33.441.11 vantaði á, að næg leyfi væru fyrir
innflutningi hennar.

d. Hinn 2. maí 1948 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi
4 pianettur með skipi sínu Helga Helgasyni, VE 343. Vara þessi
var tollafgreidd 3. júlí 1948. Ekki fylgdu innkaupareikningar við
tollafgreiðsluna, en af framburði Helga Benediktssonar og öðrum
gögnum málsins þykir mega telja, að innkaupsverð pianettanna
hafi verið samtals kr. 7498.92.

Leyfi, notað við tollafgreiðsluna og skráð á tollreikninginn, var
B nr. 4790. Út gefið 14/6 1948. Oddsteinn Frið-
riksson. Húsgögn. Bretland

kr. 2.200.00

Ákærði hefur viðurkennt að hafa tollafgreitt pianetturnar gegn
þessu leyfi. Jafnframt telur hann Helga hafa komið með A-leyfi
nr. 616, út gefið til handa Páli Stefánssyni 15/1 1947 og framlengt
síðan fyrir pianói frá Danmörku, að fjárhæð kr. 4500.00. Þessa
leyfis er þó ekki getið á tollreikningnum, en ákærði segist hafa
dregið frá því það, sem vantað hafi á, að fjárhæð B-leyfis nr.
4790 hrykki fyrir innflutningnum. Verður að geta þess til skýr-

ingar hér, að við tollafgreiðsluna var verð pianettanna talið mun lægra en rétt reyndist. Átti ákærði þó enga sök þar á.

Frásögn ákærða um notkun A-leyfis nr. 616 ber að taka trúanlega, enda á hún og stað í öðrum gögnum málsins. Hvorugt hinna notuðu leyfa var þó nothæft við innflutning vöru þessarar, þar eð annað var fyrir annarri vörutegund og hitt á annað land. Ekki átti Helgi Benediktsson sjálfur nein leyfi, er hæfðu þessum innflutningi, né heldur hafði hann til afnota nein slík leyfi annarra aðilja. Verður því að telja, að ákærða hafi verið umrædd tollafgreiðsla með öllu óheimil.

e. Á tímabilinu frá 2. maí 1948 til 1. júní s. á. flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með skipum sínum Helga, VE 333, og Helga Helgasyni, VE 343, mikið magn af ýmiss konar vefnaðarvörum. Samkvæmt tollreikningum um vörur þessar, sem dagsettir voru 3. og 5. júlí 1948, var fobverð þeirra, sem nú greinir:

Inn flutt með H. H. 2/5 1948:	3 pk. fataefni		kr.	5.503.14
— — — 24/5 —	1 balli flónel		—	3.744.98
— — — — —	4 ballar fataefni	..	—	18.158.00
— — — — —	1 balli fataefni	..	—	11.514.84
— — — — —	200 stk. ullarábr.	..	—	7.648.37
— — — — —	1 balli fataefni		—	13.831.60
— — — H. 1/6 —	1 balli shirtingur	..	—	13.549.18
— — — — —	1 kassi fataefni	..	—	4.334.60

Samtals kr. 78.284.71

Leyfi þau, er skráð voru á tollreikningana og nothæf voru við þenna innflutning, voru þessi:

B nr. 3829.	Út gefið 18/4 1948. Últíma h/f. Vefnaðarvara og smávara til iðnaðar.	
	Bretland	kr. 5.000.00
B nr. 1827.	Út gefið 24/1 1948. Heildverzlun Gísla Gíslasonar. Vefnaðarvara, vinnuföt, vettlingar og regnkápur.	
	Bretland	— 26.300.00

Samtals kr. 31.300.00

Sjálfur átti Helgi Benediktsson þessi leyfi:

A nr. 12894.	Út gefið 8/6 1948. Nærfatnaður.	
	Holland	kr. 5.000.00
A nr. 12896.	Út gefið 8/6 1948. Léreft o. fl.	
	Tékkóslóvakía	— 4.000.00
A nr. 12897.	Út gefið 8/6 1948. Vefnaðarvörur.	
	Tékkóslóvakía	— 9.000.00
A nr. 12898.	Út gefið 8/6 1948. Vefnaðarvörur.	
	Tékkóslóvakía	— 6.000.00
A nr. 20828.	Út gefið 5/11 1948. Léreft o. fl.	
	Holland	— 2.150.00
A nr. 20829.	Út gefið 5/11 1948. Léreft o. fl.	
	Bretland	— 4.300.00
A nr. 20830.	Út gefið 5/11 1948. Léreft o. fl.	
	Frakkland	— 2.150.00

Ekkert þessara leyfa var nothæft við umræddan innflutning, þar eð þau hljóða öll á önnur lönd en vörurnar voru frá, að einu undanskildu, en það var hins vegar gefið út, löngu eftir að toll-afgreiðsla fór fram, og svo var reyndar einnig um fleiri þeirra.

Verður því talið, að leyfi, að fjárhæð kr. 46.984.71, hafi skort til þess, að ákærða væru heimilar umræddar tollafgreiðslur.

f. Þegar v/s Helgi Helgason, VE 343, kom til Vestmannaeyja 24. maí 1948, flutti Helgi Benediktsson m. a. inn með honum frá Bretlandi 173 pör af karlmannaskóm. Var fobverð þeirra kr. 4.838.57.

Tollreikningur um skóna er dagsettur 5. júlí 1948, og er ekki tilgreint á honum neitt innflutningsleyfi fyrir skóm.

Helgi Benediktsson átti eftirtalin leyfi fyrir skófatnaði:

A nr. 379.	Út gefið 7/1 1948. Skófatnaður.	
	Tékkóslóvakía	kr. 5.000.00
A nr. 9545.	Út gefið 26/4 1948. Skófatnaður.	
	Tékkóslóvakía	— 3.850.00
A nr. 11666.	Út gefið 19/5 1948. Skófatnaður.	
	Tékkóslóvakía	— 4.300.00
A nr. 21586.	Út gefið 11/11 1948. Skófatnaður.	
	Bretland	— 5.500.00

Ekkert þessara leyfa var nothæft við innflutning þann á skófatnaði, sem hér ræðir um, enda voru þrjú hin fyrsttöldu fyrir innflutningi frá öðru landi, og hið síðasttalda var ekki gefið út fyrr en löngu eftir umrædda tollafgreiðslu. Telst ákærði því hafa framkvæmt hana heimildarlaust.

g. Hinn 24. maí 1948 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, 40 kistur af rúðugleri. Var fobverð þess kr. 13.470.52.

Á tollreikningi um vöru þessa er ekki tilgreint neitt leyfi fyrir innflutningi rúðuglers. Helgi Benediktsson átti sjálfur ekkert leyfi fyrir rúðugleri þetta ár.

Ákærði hefur sagt, að við innflutning þenna eða linoleumdúksins undir ad. c hér að framan hafi hann notað A-leyfi nr. 9828, út gefið 27/4 1948 til Laugarvatnsskólans fyrir þakplötum úr aluminium eða þakjárnri frá Bretlandi, að fjárhæð kr. 10.000.00. En jafnvel þótt svo hafi verið, þá var það leyfi ekki nothæft við innflutning rúðuglers. Verður því að telja, að ákærði hafi tollafgreitt glerið heimildarlaust.

h. Helgi Benediktsson flutti inn frá Bretlandi með v/s Helga, VE 333, hinn 1. júní 1948 10 olúkyndingartæki. Var fobverð þeirra kr. 29.445.06.

Á tollreikningi um kyndingartæki þessi, sem dagsettur er 5. júlí 1948, eru tæki þessi aðeins talin 4, og kom það upp í rannsókn málsins, að Helgi Benediktsson hafði ætlað að skjóta 6 þeirra undan greiðslu lögmætra aðflutningsgjalda. Var því fobverð þeirra 4 tækja, sem ákærði tollafgreiddi, kr. 11.778.00, og er ekki ástæða til að ætla, að honum hafi verið ljóst, að fleiri tæki hefðu verið flutt inn.

Við tollafgreiðslu kyndingartækja þessara notaði ákærði A-leyfi nr. 721, út gefið 8/1 1948 til Helga Benediktssonar fyrir „olíubrennurum í mótorvél“ frá Bretlandi, að fjárhæð kr. 4500.00. Helgi átti hins vegar ekkert leyfi fyrir olúkyndingartækjum.

Nýgreint A-leyfi nr. 721 hæfði ekki þeim innflutningi, er hér ræðir um. Verður því að telja, að ákærða hafi verið óheimilt að tollafgreiða olúkyndingartækin gegn því.

i. Er v/s Helgi Helgason, VE 343, kom frá Bretlandi 11. maí 1949, flutti Helgi Benediktsson inn með honum þaðan þvottavélar og þvottapotta, að fobverði samtals kr. 23.598.00.

Tollreikningur um vörur þessar er dagsettur 1. júní 1949, og eru á hann skráð þessi leyfi:

B nr. 10581.	Út gefið 22/1 1949. Jón Björnsson.	
	Bretland. Þvottavél	kr. 1.000.00
B nr. 12922.	Út gefið 13/4 1949. Helgi Benediktsson v/ skipshafna v/s Helga, VE 333, og v/s Helga Helgasonar.	
	Bretland. Þvottavélar	— 15.000.00

Samtals kr. 16.000.00

Leyfi þessi verða bæði að teljast hafa verið nothæf við tollafgreiðsluna.

Helgi Benediktsson hefur borið, að fleiri leyfi hafi verið notuð við innflutning þenna, án þess þó að geta tilgreint þau.

Ákærði hefur haldið því fram, að við tollafgreiðsluna hafi hann haft tvö önnur leyfi, er sér þó hafi láðst að rita á tollreikninginn:

A nr. 40976.	Út gefið 14/6 1949. Guðlaugur og Jón Vigfússynir. U.S.A. Þvottavélar	kr. 1.300.00
A nr. 48249.	Út gefið 23/11 1949. Sömu. U.S.A. Þvottavélar	— 760.00

Þessi leyfi hljóða bæði á annað land en varan var flutt frá og voru því ónothæf við þenna innflutning. Má og geta þess, að síðara leyfið var viðbót við hið fyrra vegna gengisbreytingar. Virðist fyrra leyfið þannig hafa verið ónotað 23/11 1949, eða löngu eftir að umrædd tollafgreiðsla fór fram. Verður hérgreindur framburður ákærða því ekki talinn réttur.

Helgi Benediktsson átti sjálfur engin leyfi, er hæfðu þessum innflutningi, og verður því talið, að ákærði hafi heimildarlaust tollafgreitt vörur þessar, þar sem leyfi, að fjárhæð kr. 7598.00, skorti til þess, að heimilt væri að tollafgreiða þær.

í. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með skipi sínu v/s Helga Helgasyni, VE 343, rafmagnseldavélar, að fobverði kr. 10.253.33.

Tollreikningur um þær er dagsettur 2. júní 1949, og eru á honum tilgreind þessi leyfi:

A nr. 28621.	Út gefið 15/2 1949. Helgi Benediktsson. Frakkland. Miðstöðvar, miðstöðvarkatlar o. fl.	kr. 10.000.00
--------------	---	---------------

A nr. 32765 Út gefið 8/4 1949. Helgi Benediktsson. Bretland. Búsáhöld — 3.300.00

Helgi Benediktsson átti engin leyfi fyrir rafmagnseldavélum 1949. Ákærði kveðst hafa talið hin notuðu leyfi hæf vegna þess, að þau hafi hljóðað um svo skyldar vörutegundir. Á það verður þó ekki fallið, heldur talið, að ákærða hafi verið þessi tollafgreiðsla óheimil.

j. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, vatnsgeyma, að fobverði kr. 5198.11.

Tollreikningur um þá er dagsettur 4. júní 1949, en engin innflutningsleyfi eru greind á honum. Helgi Benediktsson átti engin leyfi fyrir þessari vöru árið 1949, og verður ekki séð, að hann hafi haft nein leyfi annarra aðilja til afnota við innflutning þenna. Verður því að telja, að ákærða hafi verið þessi tollafgreiðsla óheimil.

k. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, handlaugar og baðker, að fobverði samtals kr. 21.856.00.

Tollreikningar um vörur þessar eru dagsettir 1. júlí 1949, en á þeim eru ekki tilgreind nein innflutningsleyfi.

Helgi Benediktsson átti þessi leyfi árið 1949:

A nr. 27111.	Út gefið 25/1 1949. Frakkland.		
	Handlaugar, baðker o. fl.	kr.	5.000.00
A nr. 28620.	Út gefið 15/2 1949. Frakkland.		
	Handlaugar, baðker o. fl.	—	7.000.00
A nr. 42051.	Út gefið 27/6 1949. Ítalía. Handlaugar, baðker o. fl.	—	3.000.00
B nr. 10557.	Út gefið 24/1 1949. Bretland. Hreinlætistæki	—	12.500.00

Af rannsókn málsins er ljóst, að A-leyfi nr. 27111 og B-leyfi nr. 10557 voru fullnotuð við innflutning vara, tollafgreiddra fyrr á árinu, og hafa því þegar af þeirri ástæðu verið ónothæf við þenna innflutning. Hin leyfin eru bæði gefin út til innflutnings vara frá öðrum löndum en umræddar vörur voru frá. Voru þau því ónothæf í þessu tilviki. Hefur ákærði því tollafgreitt vörur þessar heimildarlaust.

l. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi

með skipi sínu v/s Helga Helgasyni, VE 343, fataefni og aðra vefnaðarvöru, að fobverði samtals kr. 20.213.43.

Tollreikningar um vörur þessar eru dagsettir 30. maí 1949, og eru engin leyfi tilgreind á þeim.

Helgi Benediktsson átti þessi vefnaðarvöruleyfi 1949:

A nr. 35068	Út gefið 27/4 1949. Holland. Vefnaðarvörur	kr. 9.700.00
A nr. 35069.	Út gefið 27/4 1949. Bretland. Vefnaðarvörur	— 6.100.00
A nr. 35070.	Út gefið 27/4 1949. Tékkóslóvakía. Vefnaðarvörur	— 6.100.00
A nr. 35071.	Út gefið 27/4 1949. Frakkland. Vefnaðarvörur	— 2.500,00
A nr. 48862.	Út gefið 7/12 1949. Bretland. Vefnaðarvörur	— 6.200.00
A nr. 48863.	Út gefið 7/12 1949. Tékkóslóvakía. Vefnaðarvörur	— 6.200.00
A nr. 48864.	Út gefið 7/12 1949. Ítalía. Vefnaðarvörur	— 6.300.00
A nr. 26400.	Framl. 24/1 1949. Holland. Vefnaðarvörur	— 2.150.00
A nr. 26501.	Framl. 24/1 1949. Bretland. Vefnaðarvörur	— 4.300.00

Um A nr. 35069, A nr. 48862 og A nr. 26501 ræðir hér rétt á eftir, en um önnur þessara leyfa er það að segja, að þau voru öll gefin út á annað land en umræddar vörur voru fluttar frá. Má og geta þess, að rannsóknin leiddi í ljós, að þau höfðu einnig öll, að undanteknu A nr. 35071, verið notuð við annan innflutning Helga Benediktssonar en þann, er hér ræðir um, tollafgreiddan ýmist fyrir eða eftir tollafgreiðslu hans. Af þessum ástæðum voru leyfi þessi ónothæf í þessu tilviki.

Um leyfin A nr. 35069, A nr. 48862 og A nr. 26501 er þetta að athuga:

A nr. 26501 var fullnotað fyrir innflutningi fataefna frá Bretlandi með e/s Brúarfossi í janúar 1949, tollafgreiddum 13. apríl s. á. Auk þess voru þetta sama leyfi og A 35069 fullnotuð við innflutning gólfðregla þeirra, er ræðir um undir ad. o hér á eftir, tollafgreiddan 2. júní 1949.

A nr. 48862 var notað við innflutning vefnaðarvöru frá Bret-

landi með e/s Dettifossi í nóvember 1949, er tollafgreiddur var 15. desember 1949.

Er ljóst af því, sem rakið hefur verið, að ekkert leyfa þeirra, er Helgi Benediktsson átti sjálfur, hefur verið notað við þenna innflutning. Eru heldur engar líkur til þess eftir gögnum málsins, að hann hafi haft til afnota leyfi, út gefin til annarra aðilja, í sambandi við innflutninginn. Verður því talið, að tollafgreiðsla sú, sem hér ræðir um, hafi verið ákærða óheimil.

m. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, „fittings“, að fobverði kr. 3305.03.

Tollreikningur um vörur þessar er dagsettur 1. júní 1949, en á honum er ekki tilgreint neitt innflutningsleyfi.

Helgi Benediktsson átti þessi leyfi fyrir slíkum vörum 1949:

A nr. 28619.	Út gefið 15/2 1949. Bretland. Fittings o. fl.	kr. 10.000.00
A nr. 41591.	Út gefið 20/6 1949. Ítalía. Pípuhlutar o. fl.	— 6.000.00

Síðara leyfið skiptir ekki máli, þar eð það hljóðar um innflutning frá öðru landi en varan var frá.

Fyrirnefnda leyfið var nothæft við þenna innflutning. Verður því að ætla, að það hafi verið notað við hann og umrædd tollafgreiðsla verið réttilega framkvæmd að öðru leyti en því, að ákærða hafi láðst að rita deili leyfisins á tollreikninginn.

n. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, miðstöðvarofna, að fobverði kr. 11.666.37.

Tollreikningur um vöru þessa er dagsettur 31. desember 1949, og er ekki tilgreint á honum neitt innflutningsleyfi.

Helgi Benediktsson átti þetta leyfi:

A nr. 28621.	Út gefið 15/2 1949. Frakkland. Miðstöðvar o. fl.	kr. 10.000.00
--------------	---	---------------

Það hæfði ekki þessum innflutningi, og með því að ekkert þykir benda til þess, að neitt annað hæft leyfi hafi verið notað við hann, þá verður að telja, að ákærði hafi tollafgreitt þessa vöru heimildarlaust.

o. Hinn 11. maí 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Englandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, gólfðregla, að fobverði kr. 10.518.25.

Tollreikningur um dregla þessa er dagsettur 2. júní 1949, og eru tilgreind á honum þessi leyfi:

A nr. 26501. Út gefið 24/1 1949. Bretland. Vefn- aðarvara	kr. 4.300.00
A nr. 35069. Út gefið 27/4 1949. Bretland. Vefn- aðarvara	— 6.100.00

Í ad. 1 er þess getið, að A nr. 26501 var fullnotað við tollafgreiðslu fataefna þegar hinn 13. apríl 1949. A nr. 35069 verður hins vegar eftir atvikum talið réttilega notað hér, enda var ekki gert ráð fyrir, að það hafi verið notað við vefnaðarinnflutninginn í ad. 1, og tollafgreiðsla hans alls talin óheimil, enda þótt hérgreint leyfi væri þá ónotað.

Af þessum ástæðum verður talið, að leyfi, að fjárhæð kr. 4418.25, hafi skort til þess, að ákærða væri heimil tollafgreiðsla gólfðregla þessara.

p. Hinn 17. júní 1949 flutti Helgi Benediktsson inn frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni, VE 343, veggflísar, að fobverði kr. 11.852.20.

Tollreikningur um vöru þessa er dagsettur 4. júlí 1949. Á honum er ekkert innflutningsleyfi tilgreint.

Helgi Benediktsson átti sjálfur engin leyfi fyrir veggflísum, og er ekkert leitt í ljós, er bendi til þess, að hann hafi við innflutning þenna haft til afnota nein leyfi annarra aðilja. Fyrir því verður að telja, að þessi tollafgreiðsla hafi verið ákærða óheimil.

Samkvæmt því, sem rakið hefur verið í ad. a-p hér að framan, verður litið svo á, að í þeim tilvikum, er þar ræðir, hafi ákærði tollafgreitt vörur, inn fluttar af Helga Benediktssyni, að fobverði samtals kr. 282.284.73, án þess að í hendi væru lögboðin innflutningsleyfi.

2. Um ákærulið 3. Við athugun á tollreikningum þeim, sem fram hafa verið lagðir um innflutning Helga Benediktssonar árin 1948—1949, verður ljóst, að mjög oft eru engin innflutningsleyfi greind á þeim. Jafnframt hefur ákærði talið öruggt, að sér hafi oft á þessu tímabili láðst að tilgreina innflutningsleyfi á toll-

reikningum, þótt þau hefðu verið í hendi, þegar tollafgreiðslur fóru fram.

Af því, sem rakið var, varðandi ákærulið nr. 2 hér að framan, er ljóst, að í flestum tilvikum, sem innflutningsleyfi voru ekki greind á tollreikningunum, voru þau alls ekki í hendi við tollafgreiðslu og jafnframt engar líkur til þess, að Helgi Benediktsson gæti hafa haft slík leyfi til umráða. Slík tilvik voru tekin til athugunar í ákærulið nr. 2 og eiga því ekki hér heima, enda tekur þessi ákæruliður einungis til þeirra tilvika, er ákærði hefur vanrækt að rita innflutningsleyfi á tollreikninga, enda þótt þau væru til eða ætla mætti, að þau væru til við tollafgreiðslu. Verða þau tilvik, er undir þenna ákærulið falla, því tiltölulega fá af þessum ástæðum.

Verða þau nú talin:

a. Hinn 2. maí 1948 flutti Helgi Benediktsson inn með v/s Helga Helgasyni, VE 343, fjórar pianettur frá Bretlandi. Við tollafgreiðslu þeirra notaði ákærði m. a. A-leyfi nr. 616, sbr. ákærulið 2, ad. d. Leyfi þetta skráði hann þó ekki á tollreikninginn.

b. Helgi Benediktsson flutti inn asbestplötur frá Bretlandi með v/s Helga, VE 333, hinn 7. júní 1949 og með v/s Helga Helgasyni, VE 343, hinn 17. júní 1949. Voru þær tollafgreiddar 4. júlí 1949, og átti Helgi þá A-leyfi nr. 42295, út gefið 29. júní 1949, fyrir þakasbesti frá Bretlandi, sem ætla má, að notað hafi verið við tollafgreiðsluna. Ekki er leyfi þetta skráð á tollreikninginn. Ákærði telur sig hafa haft innflutningsleyfi í höndum við tollafgreiðslu þessa. Telja verður, að nýnefnt A-leyfi hafi verið í hendi við tollafgreiðsluna, en ákærði hafi vanrækt að færa það inn á tollreikninginn.

c. Helgi Benediktsson flutti inn „fittings“ frá Bretlandi með v/s Helga Helgasyni 11. maí 1949. Er frá því greint í ad. m í ákærulið 2 hér að framan, að ætla verði, að við tollafgreiðslu vörunnar, er fram fór 1. júní 1949, hafi gilt innflutningsleyfi, A nr. 28619, verið í hendi. Ákærði hefur hins vegar vanrækt að rita það á tollreikninginn.

d. Við tollafgreiðslu kola og sements kom það fyrir nokkur skipti á umræddu tímabili, að ákærði greindi ekki innflutningsleyfi á tollreikningum, enda þótt ætla verði, að þau hafi verið til

við tollafgreiðslu, og ákærði telji einnig, að svo hafi verið. Má þar til nefna kol, inn flutt 25. febrúar, 12. og 17. marz og 5. maí 1949, og sement, inn flutt 7. júní 1949. Verður að telja, að ákærði hafi í öllum þessum tilvikum vanrækt að tilgreina innflutningsleyfi á tollreikningnum.

Af gögnum máls þessa verður ekki ráðið, að ákærði hafi í önnur skipti en þau, er greinir í ad. a—d hér að framan, vanrækt svo, að undir þenna ákærulið falli, að greina innflutningsleyfi á tollreikningum, þótt þau væru í hendi við tollafgreiðslu eða ætla meg, að svo hafi verið.

III.

Fyrr í dómi þessum er að því vikið, að vorið og sumarið 1948 hafði Viðskiptanefnd átt nokkur skeytaskipti við bæjarfógeta-skrifstofuna í Vestmannaeyjum útaf innflutningi Helga Benediktssonar þá um vorið, en ekki taldi hún sig þó hafa fengið fullnægjandi vitneskju um hann og innflutningsleyfi þau, er notuð hefðu verið.

Hinn 15. júní 1948 sendi Viðskiptanefnd bæjarfógetanum sfofellt símskeyti:

„Góðfúslega upplýsið, hvort búið er að tollafgreiða vörur með m/s Helga Helgasyni 2. og 20. maí s.l. Enn fremur með m/s Helga 27. maí s.l. Upplýsingar óskast um, á hvaða innflutningsleyfanúmer vörur þessar eru fluttar inn. Viðskiptanefndin“.

Símskeyti þessu svaraði ákærði með sfofelldu símskeyti hinn 18. júní 1948:

„Erum að tollafgreiða vörur með Helga Helgasyni 2. og 20. maí og með Helga 27. maí s.l. Leyfanúmer A 7118 — 8650 — 10 734 — 5984 — 6944 — 4845 — 4844 — 7831 — 9828 — 6263 — 7836 — 4850 — 4034 — 721 — 6264 — 6766 — B 4790 — 3828 — 1827 — 3994 — 9829. Bæjarfógeti“.

Í rannsókn málsins kom upp, að hér var að verulegu leyti rangt frá skýrt um leyfin, er notuð höfðu verið við umræddar tollafgreiðslur. Þrátt fyrir það, sem í símskeytinu segir, var ekkert neðangreindra leyfa, sem öll voru út gefin til Helga Benediktssonar, notuð við tollafgreiðslurnar:

A nr. 4850.	Út gefið 24/2 1948. Bretland. Drag- nótatóg	kr. 13.000.00
A nr. 5984.	Út gefið 9/3 1948. Holland. Efnivör- ur til skósmíða	— 5.000.00
A nr. 6263.	Út gefið 15/3 1948. Bretland. Troll- garn	— 8.000.00
A nr. 6264.	Út gefið 15/3 1948. Bretland. Snyrpinótabyl	— 3.000.00
A nr. 6766.	Út gefið 22/3 1948. Bretland. Drag- nótateinatóg	— 5.000.00
A nr. 7118.	Út gefið 31/3 1948. Bretland. Vinnu- vettlingar	— 1.300.00
A nr. 7831.	Út gefið 7/4 1948. Bretland. Véla- reimar	— 2.000.00
A nr. 7836.	Út gefið 7/4 1948. Bretland. Reim- lásar	— 1.000.00

Aftur á móti voru þau leyfi, er nú greinir, notuð við tollaf-
greiðslur þessar, þótt þeirra væri ekki getið í umræddu símskeyti:

A nr. 3169.	Út gefið 21/1 1948. Frakkland. Mið- stöðvarofnar, handlaugar o. fl.	kr. 15.000.00
A nr. 4843.	Út gefið 24/2 1948. Bretland. Bjarg- belti	— 1.500.00
A nr. 5000.	Út gefið 24/2 1948. Bretland. Fiski- lína	— 40.000.00
A nr. 5349.	Út gefið 2/3 1948. Bretland. Sement	— 20.000.00
A nr. 10735.	Út gefið 10/5 1948. Bretland. Sement	— 25.000.00
A nr. 12894.	Út gefið 8/6 1948. Holland. Nær- fatnaður	— 5.000.00
A nr. 15815.	Út gefið 22/11 1947. Bretland. Rek- netjaslanga	— 8.000.00
A nr. 16276.	Út gefið 29/11 1947. Bretland. Snyrpinótaslängur	— 100.000.00
B nr. 3894.	Út gefið 21/4 1948. U.S.A. Ísskápur	— 1.000.00

Leyfi þessi eru öll gefin út til Helga Benediktssonar, nema A
nr. 5000, sem gefið er út til Jónsson & Júlíusson, Garðastræti 2,
Reykjavík, og B nr. 3894, sem gefið er út til Sveins Jónssonar
sjómanns, Túngötu 43, Reykjavík.

Að öðru leyti en hér hefur verið greint, var rétt skýrt frá um leyfanotkun í sambandi við umræddan innflutning, sem allur var frá Bretlandi.

Þær vörur, er inn voru fluttar með skipum Helga Benedikts-sonar þau skipti, er fyrirspurnarskeyti Viðskiptanefndar hljóðaði um, voru: kol, sement, linoleumgólfdúkur, pianettur, vefnaðarvörur ýmiss konar, hreinlætistæki, skór, gler, veiðarfæri og kyndingartæki. Er því ljóst, að hvorki þau leyfi, er ákærði tjáði Viðskiptanefndinni, að notuð væru við tollafgreiðsluna, né þau, er hann raunverulega notaði, voru nægjanleg við þenna innflutning. Má telja, að báðir leyfaflokkarnir hafi verið nokkurn veginn jafnófullnægjandi.

Ákærði hefur skýrt svo frá, að þegar símskeytið 15. júní 1948 frá Viðskiptanefndinni hafi borizt, hafi hann haft í höndum allmikinn leyfabunka frá Helga Benediktssyni. Hafi hann flett aðflutningsskýrslunum um hinar umræddu vörur og síðan gert sér lauslega grein fyrir, hver af leyfum þeim, er hann hafði frá nefndum Helga, væru nothæfust við tollafgreiðslu varanna. Eftir þá lauslegu athugun hafi hann sent símskeytið 18. júní 1948. Við síðari og nánari athugun á hinum fyrirbyggjandi leyfum hafi hann þó talið, að ýms þeirra hæfðu betur umræddum innflutningi en þau, er hann hefði greint í símskeytinu 18. júní 1948. Hafi þannig orðið sú raunin á, að hann hafi að verulegu leyti notað önnur leyfi við umræddar tollafgreiðslur en í skeytinu greindi.

Af því, sem áður er sagt um vanhæfi þeirra leyfa, er í símskeytinu 18. júní 1948 greindi, og þeirra, er notuð voru við tollafgreiðslurnar, verður ekki ætlað, að ákærði hafi skýrt rangt frá í nýnefndu símskeyti í því skyni að telja Viðskiptanefndinni, er hafði í höndum farmskrár um vöurnar, trú um, að betur hæf innflutningsleyfi væru til afnota við umræddar tollafgreiðslur en raun var á. Verður og heldur ekki talið, að verknaður hans hafi verið til þess fallinn að afvegaleiða nefndina, enda mátti henni vera ljóst eftir móttöku umrædds símskeytis, að leyfin, er til afnota voru við tollafgreiðslurnar, voru með öllu ófullnægjandi. Samt sem áður bar ákærða að skýra nefndinni rétt frá um leyfanotkunina, og er sú afsökun, er hann ber fram um þessa hegðun sína, ekki næg til að réttlæta hana.

IV.

Samkvæmt því, sem greinir í I hér að framan, verður ákærða hvorki dæmd refsing, réttindasvipting né skaðabótagreiðsla eftir 1. lið ákæruskjalsins.

Samkvæmt því, sem greinir í II, 1, hér að framan, verður að refsa ákærða fyrir þargreind brot, er teljast varða við 140. og 141. gr. laga nr. 19/1940, 1. mgr. 11. gr. sbr. 2. mgr. 22. gr. laga nr. 70/1947 og 1. mgr. 21. gr. sbr. 2. mgr. 39. gr. reglugerðar nr. 82/1947.

Samkvæmt því, sem greinir í II, 2, hér að framan, verður að refsa ákærða fyrir þargreind brot, er teljast varða við sömu greinar laga nr. 19/1940 og nefndar voru og 1. mgr. sbr. 2. mgr. 22. gr. laga nr. 70/1947.

Samkvæmt því, sem greinir í III hér að framan, verður að refsa ákærða fyrir þargreint brot, er telst varða við 146. gr. laga nr. 19/1940.

Refsing ákærða fyrir öll brotin þykir í einu lagi hæfilega ákveðin 20.000.00 króna sekt í ríkissjóð, en verði hún eigi greidd innan 4 vikna frá birtingu dómsins, skal í stað hennar koma 100 daga varðhald.

Þá þykir eftir öllum atvikum rétt að ákveða, að fullnustu refsingarinnar skuli fresta og hún niður falla, að tveimur árum liðnum frá uppkvaðningu dóms þessa, verði skilorð VI. kafla laga nr. 19/1940 haldin.

Það skal tekið fram, að fjárhæð sektarinnar og skilorðsbinding dómsins er hvort tveggja ákveðið með það í huga, að ákærði var sviptur stöðu sinni bótalaust þegar í rannsókn málsins, að hann hefur bætt fyrir brot sín að því leyti, sem það var mögulegt, sbr. I. kafla dómsins, og að framkoma hans í rannsókninni var slík, að hann vann eftir beztu getu að því, að brot hans kæmu sem skýrast í ljós.

Þá ber eftir málavöxtum að dæma ákærða til að greiða allan sakarkostnað, þar með talin málsvarnarlaun skipaðs verjanda hans, hrl. Gunnars Þorsteinssonar, er þykja hæfilega ákveðin kr. 8000.00.

Dráttur sá, er orðið hefur á uppkvaðningu dóms þessa, stafar af því, að skjöl máls þessa og framangreinds máls gegn Helga Benediktssyni eru flest sameiginleg fyrir bæði málin. Þau hafa til skamms tíma verið í stöðugri notkun í málinu gegn Helga, og hefur dómari þessa máls því ekki fengið þau til afnota, fyrr en fyrir skömmu að lokið var uppkvaðningu héraðsdóms í málinu: Ákærvaldið gegn Helga Benediktssyni.

Dómsorð:

Ákærði, Sigurður Bogason, greiði 20.000.00 króna sekt í ríkissjóð, og komi 100 daga varðhald í stað sektarinnar, verði

hún ekki greidd innan 4 vikna frá lögbirtingu dóms þessa.

Fullnustu refsingarinnar skal þó fresta og hún niður falla, að tveimur árum liðnum frá uppkvaðningu dóms þessa, verði skilorð VI. kafla laga nr. 19/1940 haldin.

Ákærði greiði allan sakarkostnað, þar með talin málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, hrl. Gunnars Þorsteinssonar, kr. 8000.00.

Dómur þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Þriðjudaginn 26. júní 1956.

Nr. 85/1955. **Ákærvaldið** (Ragnar Ólafsson)

gegn

Helga Benediktssyni (Sigurður E. Ólason).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Brot gegn löggjöf um innflutning, gjaldeyri, verðlag, bókhald, rangar skýrslur og meiðyrði. Eignarupptaka. Réttarfarssekt. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Sakaratriðum er réttilega lýst í héraðsdómi og þau réttilega færð til lagaákvæða. Refsing ákærða þykir hæfilega ákveðin kr. 280.000.00 sekt til ríkissjóðs, og komi varðhald tólf mánuði í stað sektar, ef hún greiðist eigi, áður en fjórar vikur eru liðnar frá birtingu dóms þessa.

Ákvæði héraðsdóms um upptöku ólöglegs hagnaðar, sekt á hendur Sigurði E. Ólasyni hæstaréttarlögmanni og ómerkingu ummæla hans staðfestast.

Ákærði greiði allan kostnað af sökinni bæði í héraði og fyrir Hæstarétti, þar með talin málflutningslaun skipaðs sækjanda í Hæstarétti, Ragnars Ólafssonar hæstaréttarlögmanns, kr. 65.000.00, málsvarnarlaun skipaðs verjanda í héraði, Jóhannesar Elíassonar hæstaréttarlögmanns, kr. 1200.00, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda í héraði og fyrir Hæstarétti, Sigurðar E. Ólasonar hæstaréttarlögmanns, samtals kr. 85.000.00.